

HERMAN ROBBERS 1868-1937

Dit boek is een hommage aan Herman Robbers, de man die als romanschrijver, als criticus en als tijdschriftleider van betekenis is geweest voor de ontwikkeling van de Nederlandse letterkunde in deze eeuw en wiens honderdste geboortjaar wij dit jaar gedenken. Bij zijn teraardebestelling, op 18 september 1937, typeerde Top Naeff – die hier volgens de wens van Robbers het woord voerde – hem als een 'lettré':

'Herman Robbers was, behalve een schrijver, een geboren "lettré", een dier zeldzaam geworden grandseigneurs in de letteren, laatst overgeblevenen van het uitgestorven ras van boekenminnaars, wier privébibliotheek het hart was van hun huis en een der pijlers, waarop de beschaving van het land rustte. Naast den hartstochtelijk werkzamen schrijver, leefde in Robbers die even hartstochtelijk belezen "lezer", en de titel van zijn bundel *Van stilte en stemming* moet in de nobele atmosfeer van zijn boekenkamer zijn ontstaan. Men behoefde hem daar maar een fraai gebonden deel uit de liefdevol gerangschikte rijen te zien nemen, met behoedzame, schier koesterende handen, om te beseffen, welk een zeldzame verschijning deze ingetogen "letterkundige" in onze uitgelaten wereld nog was. Men behoefde hem maar te hooren vóórlezen, met zijn lichtomfloerste, uiterst gevoelige stem, om zijn zelden misplaatste bewondering – voor een proza-bladzijde, een enkelen versregel – te deelen. Deze even rustige als vurige vereering van "het boek", voor al wat goed en schoon is in de letterkunst van alle tijden, hij heeft haar op tal van ontvankelijken in zijn omgeving overgebracht; zij heeft hem zelf gedragen door een in den eeredienst der schoone letteren gelukkig leven – "van stilte en stemming" – heen.'

Zo was de mens Herman Johan Robbers die op 4 september 1868 in Rotterdam geboren werd als zoon van de boekenimporteur, later uitgever J. G. Robbers. In zijn geboorteplaats bezocht hij het gymnasium Erasmianum, waar hij onder anderen les kreeg van de taalkundige, later hoogleraar in Groningen, Willem Lodewijk van Helten. In het schoolblad publiceerde hij onder het pseudoniem Phocius zijn eerste pennevruchten, hetzelfde pseudoniem dat hij gebruikte voor zijn eerste verhalenbundel *Een kalverliefde; De verloren zoon; De vreemde plant* die in 1895 door zijn vader werd uitgegeven. Hij dweept in die jaren met de Tachtigers, zoals hij gedurende zijn gehele leven warme belangstelling bleef